

SEE MORE JESUS · WANTTOSEEMORE.COM

Ano ang Sinasabi ng Bibliya Tungkol sa Karunungan? — Ang Pundasyon · KJV Mga Kasulatan na may Mga Numero ni Strong

THE FOUNDATION · THE ORIGINAL STUDY, SET IN THE ANCIENT ORDER

Karunungan — Saligang Doktrinang Bibliko

BUKAS NA SALITA

Gustong-gusto ng lahat na maging marunong, ngunit kaunti lamang ang magsisimula kung saan nagsisimula ang Diyos. Ang karunungan ay may pinagmumulan: ang pagkatakot sa PANGINOON. Tinatawag ng dating wika ang karunungan na chokmah (H2451, wisdom), at tinatawag naman nito ang pagkatakot na yirah (H3374, fear); mula sa simula hanggang sa wakas, magkasama ang dalawang ito. Hindi itinatago ng Diyos ang karunungan mula sa iyo. Ibinibigay niya ito. Lumalabas ito sa kanyang sariling bibig, at inililingid niya ito para sa mga matuwid tulad ng kayamanan. Ngunit kailangan mong hukayin ito, tulad ng paghuhukay ng mga tao para sa pilak. At pansinin itong mabuti: hindi mo matatagpuan ang kaalaman tungkol sa Diyos hangga't hindi mo naiintindihan ang pagkatakot sa PANGINOON. Ito ang pundasyong pag-aaral tungkol sa karunungan: kung saan ito nagsisimula, anong pagpapala ang nagpapahinga sa mga natatakot sa kanya, ano ang pagkatakot na iyon, at kung paano ito ipinagpapatuloy ng Bagong Tipan. Basahin ang bawat salita ng iyong sariling mga mata. Saliksikin ito.

TATLONG TANONG NA SASAGUTIN NG PAG-AARAL NA ITO:

1. Saan nagmumula ang karunungan, at sino ang nagbibigay nito?
2. Anong mga pagpapala ang nauukol sa mga natatakot sa PANGINOON?
3. Ano ang pagkatakot sa PANGINOON, at itinuturo pa rin ba ito ng Bagong Tipan?

MGA SUSING SALITANG GRIEGO

“takot” — **G5401 phobos** — takot, paggalang

naglalakad sa takot sa Panginoon, dumami ang mga iglesya

“**takot**” — **G5399 phobeo** — matakot, igalang
mas dapat matakot sa kaniya

“**karunungan**” — **G4678 sophia** — karunungan
ang parehong karunungan, dinala tungo sa bagong tipan

“**nanginginig**” — **G5156 tromos** — pangangatal, isang panginginig na kalakip ng takot
igawa ang inyong kaligtasan na may takot at panginginig

“**karumihan**” — **G3436 molusmos** — karumihan, dungis
mahugasan natin ang ating sarili sa lahat ng karumihan ng laman at espiritu

MGA SUSING SALITANG HEBREO

“**karunungan**” — **H2451 chokmah** — karunungan, kahusayan; magmuni-muni, magmasid, mahalata
ang PANGINOON ang nagbibigay ng karunungan

“**takot**” — **H3374 yirah** — takot, paggalang
ang pagkatakot sa PANGINOON ay siyang pasimula ng karunungan

“**takot**” — **H3372 yare** — matakot, igalang
O matakot sa PANGINOON, kayong mga banal niya

“**pag-unawa**” — **H998 biynah** — pang-unawa, pang-hatol
ang espiritu ng karunungan at pang-unawa

“**kaalaman**” — **H1847 daath** — kaalaman
matuklasan ang kaalaman ng Diyos

“**tunay na karunungan**” — **H8454 tuwshiyah** — katinuang karunungan; ang bagay na nagbubunga ng tagumpay
itinatago niya ito para sa matuwid

“**mabilis na pang-unawa**” — **H7306 ruwach** — amuyin; makadamang mabilis
Ang isang pamilyar na amoy ay nagdudulot ng mabilis na pagkilala

“**Naaawa**” — **H7355 racham** — maawa, magmahal, mahabag
Ang PANGINOON ay naaawa sa mga natatakot sa kanya

ANGKLA NG PAGBUBUKAS

Mga Awit 111:10 Ang pagkatakot sa Panginoon ay pasimula ng karunungan; may mabuting pagkaunawa ang lahat na nagsisisunod ng kaniyang mga utos. Ang kaniyang kapurihan ay nananatili magpakailan man. **[H2451 chokmah ■] [H3374 yirah ■]**

ANG PAGKATAKOT SA PANGINOON = ANG PASIMULA NG KARUNUNGAN → MAGALING NA PAGKAUNAWA ANG TAGLAY NG LAHAT NA NAGSISIGAWA NG KANIYANG MGA UTOS.

(Ang aking mga personal na kaisipan — ang karunungan ay dapat magsimula sa pagkatakot sa PANGINOON; walang ibang pinto. At pansinin kung saan matatagpuan ang mabuting pang-unawa: sa mga TUMUTUPAD sa kanyang mga utos. Ang mabuting pang-unawa ay mabuting kasaganaan, at ito’y nagmumula sa paggawa, hindi sa pakikinig lamang.)

I. ANG PAGKATAKOT SA PANGINOON AY ANG SIMULA NG KARUNUNGAN

A. Isaias 11:2 At ang Espiritu ng Panginoon ay sasa kaniya, ang diwa ng karunungan at ng kaunawaan, ang diwa ng payo at ng katibayan, ang diwa ng kaalaman at ng takot sa Panginoon; **[H3374 yirah ■] [H1847 daath ■] [H998 biynah ■] [H2451 chokmah ■]**

AT ANG ESPIRITU NG PANGINOON AY SASA KANIYA = ANG DIWA NG KARUNUNGAN AT NG KAUNAWAAN + ANG DIWA NG KAALAMAN AT NG TAKOT SA PANGINOON.

(Ang aking mga personal na kaisipan — ang pagkatakot sa PANGINOON ay nagsisimula sa isang Espiritu. Ito ay binanggit dito sa gitna ng mga bagay ng Espiritu ng PANGINOON, at ito ay namamahinga kung saan siya namamahinga.)

B. Isaias 11:3 At ang kaniyang kaluguran ay magiging sa pagkatakot sa Panginoon: at hindi siya hahatol ng ayon sa paningin ng kaniyang mga mata, ni sasaway man ng ayon sa pakinig ng kaniyang mga tainga: **[H3374 yirah ■] [H7306 ruwach ■]**

MABILIS NA PAG-UNAWA SA PAGKATAKOT SA PANGINOON → HINDI MAGHUHUKOM AYON SA PAGTINGIN NG KANYANG MGA MATA + HINDI RIN SASAWAY AYON SA PAGDINIG NG KANYANG MGA TAINGA.

(Ang aking mga sariling kaisipan — mabilis na pag-unawa: ang salita ay ruwach (H7306, amuyin). Kung paanong ang pamilyar na amoy ay nagdudulot ng mabilis na pagkilala, gayon din ang pagkatakot sa PANGINOON ay gumagawa sa isang tao na mabilis — nalalaman niya ang isang bagay bago pa matapos ang mga mata at ang mga tainga sa pagsusuri nito, at hindi siya humahatol ayon sa nakikita ng kanyang mga mata.)

C. Mga Kawikaan 2:6 Sapagka't ang Panginoon ay nagbibigay ng karunungan, sa kaniyang bibig nanggagaling ang kaalaman at kaunawaan: **[H1847 daath ■] [H2451 chokmah ■]**

SAPAGKA'T ANG PANGINOON AY NAGBIBIGAY NG KARUNUNGAN → SA KANIYANG BIBIG NANGGAGALING ANG KAALAMAN AT KAUNAWAAN.

D. Mga Kawikaan 2:7 Kaniyang pinapagtataglay ang matuwid ng magaling na karunungan, siya'y kalasag sa nagsisilakad sa pagtatapat; **[H8454 tuwshiyah ■]**

KANIYANG PINAPAGTATAGLAY ANG MATUWID NG MAGALING NA KARUNUNGAN + SIYA'Y KALASAG SA NAGSISILAKAD SA PAGTATAPAT.

(Ang aking mga personal na kaisipan — ang tunay na karunungan ay tuwshiyah (H8454, sound wisdom) — karunungan matatag, karunungan humahantong sa tagumpay. Iniingatan niya ito para sa mga matuwid, tulad ng pag-iimbak ng isang tao ng kayamanan; at siya mismo ang kalasag ng mga lumalakad nang may katapatan.)

E. Mga Kawikaan 2:4 Kung iyong hahanapin siya na parang pilak, at sasaliksikin mo siyang parang kayamanang natatago. **[H4301 matmown ■]**

KUNG IYONG HAHANAPIN SIYA NA PARANG PILAK + AT SASALIKSIKIN MO SIYANG PARANG KAYAMANANG NATATAGO.

F. Mga Kawikaan 2:5 Kung magkagayo'y iyong mauunawa ang pagkatakot sa Panginoon, at masusumpungan mo ang kaalaman ng Dios. **[H1847 daath ■] [H3374 yirah ■]**

KUNG MAGKAGAYO'Y IYONG MAUUNAWA ANG PAGKATAKOT SA PANGINOON + AT MASUSUMPUNGAN MO ANG KAALAMAN NG DIOS.

(Ang aking mga personal na kaisipan — kailan? Kapag tinanggap mo ang kanyang mga salita, kapag itinutok mo ang iyong tainga sa mga ito, at humihiyaw ka para sa kaalaman, at hinahanap mo ito tulad ng paghahanap ng mga tao sa pilak. Saka — hindi bago pa — mauunawaan mo ang pagkatakot sa PANGINOON, at matatagpuan ang kaalaman ng Diyos. Hindi mo maidaragdag ang kaalaman sa iyong pananampalataya hangga't hindi mo naiintindihan ang pagkatakot sa PANGINOON; at ang karunungan ito ay nakaimbak para sa mga matuwid.)

II. ANG MGA PAGPAPALA SA MGA NATATAKOT SA PANGINOON

A. Mga Awit 128:1 Mapalad ang bawa't isa na natatakot sa Panginoon, na lumalakad sa kaniyang mga daan. **[H3373 yare ■]**

MAPALAD ANG BAWA'T ISA NA NATATAKOT SA PANGINOON + NA LUMALAKAD SA KANIYANG MGA DAAN.

B. Mangangaral 12:13 Ito ang wakas ng bagay; lahat ay narinig: ikaw ay matakot sa Dios, at sundin mo ang kaniyang mga utos; sapagka't ito ang buong katungkulan ng tao. **[H3372 yare ■]**

MATAKOT SA DIYOS + SUNDIN ANG KANYANG MGA UTOS = ANG BUONG TUNGKULIN NG TAO.

C. Mga Awit 34:9 Oh mangatakot kayo sa Panginoon, kayong mga banal niya: sapagka't walang kakulangan sa kanila na nangatatakot sa kaniya. **[H3372 yare ■]**

OH MANGATAKOT KAYO SA PANGINOON → SAPAGKA'T WALANG KAKULANGAN SA KANILA NA NANGATATAKOT SA KANIYA.

D. Mga Awit 103:11 Sapagka't kung paanong ang mga langit ay mataas kay sa lupa, gayon kalaki ang kaniyang kagandahang-loob sa kanila na nangatatakot sa kaniya. **[H2617 checed ■]**

SAPAGKA'T KUNG PAANONG ANG MGA LANGIT AY MATAAS KAY SA LUPA = GAYON KALAKI ANG KANIYANG KAGANDAHANG-LOOB SA KANILA NA NANGATATAKOT SA KANIYA.

E. Mga Awit 103:13 Kung paanong ang ama ay naaawa sa kaniyang mga anak, gayon naaawa ang Panginoon sa kanilang nangatatapot sa kaniya. **[H7355 racham ■]**

KUNG PAANONG ANG AMA AY NAAWA SA KANIYANG MGA ANAK = GAYON NAAWA ANG PANGINOON SA KANILANG NANGATATAKOT SA KANIYA.

(Ang aking mga sariling kuro-kuro — pities ay racham (H7355, to have compassion): ang umibig nang malumanay, sa paraang inibig ng ama ang kanyang sariling anak. Ito ang bahagi ng mga natatatapot sa kanya — hindi kilabot, kundi ang malumanay na pagmamahal ng isang Ama.)

III. ANG PAGKATAKOT SA PANGINOON AY ANG PAGKAPOOT SA KASAMAAN

A. Mga Kawikaan 8:13 Ang pagkatakot sa Panginoon ay ipagtanim ang kasamaan; Kapalaluan, at kahambugan at masamang lakad, at ang masamang bibig ay aking ipinagtatanim. **[H7451 ra ■]**
[H3374 yirah ■]

ANG PAGKATAKOT SA PANGINOON = ANG PAGKAPOOT SA MASAMA.

B. Mga Kawikaan 16:6 Sa pamamagitan ng kaawaan at katotohanan ay nalilinis ang kasamaan: at sa pamamagitan ng pagkatakot sa Panginoon ay humihiwalay ang mga tao sa kasamaan. **[H3374 yirah ■]**
SA PAMAMAGITAN NG PAGKATAKOT SA PANGINOON → HUMIHIWALAY ANG MGA TAO SA MASAMA.

(Ang aking mga personal na kaisipan — unahin itong kapootan, pagkatapos ay tumalikod dito. Ang matakot sa PANGINOON ay ang mapoot sa kanyang kinapopootan; at ang sinumang napopoot sa kasamaan ay hindi matatagal na malapit dito.)

C. Mga Kawikaan 19:23 Ang pagkatakot sa Panginoon ay patungo sa kabuhayan; at ang nagtatangkilik noon ay tatahang may kasiyahan: hindi siya dadalawin ng kasamaan. **[H2416 chay ■]** **[H3374 yirah ■]**
ANG PAGKATAKOT SA PANGINOON AY PATUNGO SA KABUHAYAN → AT ANG NAGTATANGKILIK NOON AY TATAHANG MAY KASIYAHAN.

IV. ANG PAGKATAKOT SA PANGINOON SA BAGONG DILA

A. Mateo 10:28 At huwag kayong mangatakot sa mga nagsisipatay ng katawan, datapuwa't hindi nangakakapatay sa kaluluwa: kundi bagkus ang katakutan ninyo'y yaong makapupuksa sa kaluluwa at sa katawan sa impierno. **[G622 apollumi ■]** **[G5399 phobeo ■]**

AT HUWAG KAYONG MANGATAKOT SA MGA NAGSISIPATAY NG KATAWAN → KUNDI BAGKUS ANG KATAKUTAN NINYO'Y YAONG MAKAPUPUKSA SA KALULUWA AT SA KATAWAN SA IMPIERNO.

(Ang aking mga personal na kaisipan — ang lumang wika ay nagsasabing yirah (H3374, takot); ang bagong wika ay nagsasabing phobos (G5401, takot). Nagbago ang wika, ngunit hindi nawala ang takot. Ilagak ang iyong takot sa tama: hindi sa tao, na maaari lamang pumatay sa katawan — kundi sa kaniya na may kapangyarihang pumuksa sa kaluluwa at katawan. Gayunman, alalahanin kung sino siya: isang Tagapagligtas, at ganap siyang nagliligtas.)

B. Mga Gawa 9:31 Sa gayo'y nagkaroon ng kapayapaan ang iglesia sa buong Judea at Galilea at Samaria palibhasa'y pinagtibay; at, sa paglakad na may takot sa Panginoon at may kaaliwan ng Espiritu Santo, ay nagsisidami. **[G4129 plethuno ■]** **[G5401 phobos ■]**

PAGLAKAD SA PAGKATAKOT SA PANGINOON + SA KAALIWAN NG ESPIRITU SANTO → AY DUMAMI.

(Ang aking mga personal na kaisipan — ang paglakad sa takot sa Panginoon ay nagdadala ng pagpaparami. At pansinin ang kasama nito: ang takot sa Panginoon at ang kaaliwan ng Espiritu Santo ay magkasamang lumalakad. Sila ay hindi magkasalungat sa isa't isa; taglay ng mga iglesya ang dalawa, at sila ay lumago.)

C. 2 Mga Taga-Corinto 7:1 Yamang taglay natin ang mga pangakong ito, mga minamahal, ay magsipaglinis tayo sa lahat ng karumihan ng laman at ng espiritu, na pakasakdalin ang kabanalan sa takot sa Dios. **[G5401 phobos ■]** **[G42 haggiosune ■]** **[G3436 molusmos ■]**

LINISIN NATIN ANG ATING SARILI SA LAHAT NG KARUMIHAN NG LAMAN AT ESPIRITU → GANAPIN ANG KABANALAN SA PAGKATAKOT SA DIOS.

(Ang aking mga personal na kaisipan — ang kabanalan ay nakukumpleto sa takot sa Diyos. Ang karumihan dito ay molusmos (G3436, karumihan) — isang pagpapahid, tulad ng putik sa isang piraso ng damit; at naapektuhan nito ang laman at ang espiritu. Ang paglilinis ay atin ang gagawin — linisin natin ang ating mga sarili — at sa takot sa Diyos ang kabanalan ay umaabot sa kanyang ganap na pagkakumpleto.)

D. Mga Taga-Filipos 2:12 Kaya nga, mga minamahal ko, kung paano ang inyong laging pagsunod, na hindi lamang sa harapan ko, kundi bagkus pa ngayong ako'y wala, ay lubusin ninyo ang gawain ng inyong sariling pagkaligtas na may takot at panginginig; **[G5156 tromos ■] [G5401 phobos ■] [G4991 soteria ■]**

IGAWA NG KATUPARAN ANG INYONG SARILING KALIGTASAN = NA MAY TAKOT AT PANGINGINIG.

(Ang aking sariling mga kaisipan — ang panginginig ay tromos (G5156, panginginig): isang paghilamos na kasama ng takot. Ang iyo mismong kaligtasan ang iyong hinahawakan; hawakan ito nang may takot at panginginig.)

PANANAPOS

Mga Kawikaan 2:5 Kung magkagayo'y iyong mauunawa ang pagkatakot sa Panginoon, at masusumpungan mo ang kaalaman ng Dios. **[H1847 daath ■] [H3374 yirah ■]**

UNAWAIN ANG PAGKATAKOT SA PANGINOON → MATAGPUAN ANG KAALAMAN NG DIYOS.

Mga Awit 103:17 Nguni't ang kagandahang-loob ng Panginoon ay mula ng walang pasimula hanggang sa walang hanggan sa nangatatapot sa kaniya, at ang kaniyang katuwiran ay hanggang sa mga anak ng mga anak; **[H2617 checed ■]**

ANG AWA NG PANGINOON = MULA SA WALANG HANGGAN HANGGANG SA WALANG HANGGAN SA MGA NATATAKOT SA KANYA.

(Mga personal kong kaisipan — ngayon ay tipunin ang buong bagay. Ang pagkatakot sa PANGINOON ay siyang pasimula ng karunungan. Ang PANGINOON ang nagbibigay ng karunungan; kanyang iniimbak ito para sa matuwid; at ang sinumang humahanap sa kanya na gaya ng pilak ay makauunawa sa pagkatakot sa PANGINOON, at masusumpungan ang kaalaman ng Dios. Ang pagkatakot na iyon ay ang pagkapoot sa kasamaan. Ang pagkatakot na iyon ay patungo sa buhay. Ang mga iglesia na lumalakad dito ay dumarami, at ang kabanalan ay nalulubos dito. At sa mga natatakot sa kanya, ang awa ng PANGINOON ay mula sa walang hanggan hanggang sa walang hanggan. Ang pagkatakot sa PANGINOON ay hindi isang madilim na pintuan; ito ang pintuan patungo sa kanyang awa. Magsimula roon.)

PAGSASANAY NA PAGSUSULIT

1. Awit 111:10 — Ang pagkatakot sa Panginoon ay pasimula ng:

- a) kaalaman
- b) pang-unawa
- c) karunungan

2. Mateo 10:28 — Kundi bagkus ang katakutan ninyo'y yaong makapupuksa sa:

- a) ang kaluluwa at sa katawan sa impierno
- b) ang katawan, ngunit hindi ang kaluluwa
- c) ang kaluluwa, at hindi ang katawan

3. Kawikaan 2:4 — Kung iyong hahanapin siya na parang pilak, at sasaliksikin mo siyang parang:

- a) dalisay na ginto
- b) kayamanang natatago
- c) mga mahalagang bato

4. Kawikaan 2:6 — Sapagka't ang Panginoon ay nagbibigay ng karunungan, sa kaniyang bibig nanggagaling:

- a) karunungan at pagtuturo
- b) payo at kapangyarihan
- c) kaalaman at kaunawaan

5. Kawikaan 8:13 — Ang pagkatakot sa Panginoon ay:

- a) kapootan ang kasamaan
- b) lumayo sa masama
- c) matakot sa masama

6. Mga Gawa 9:31 — Sa paglakad na may takot sa Panginoon at may kaaliwan ng Espiritu Santo, ang mga iglesia ay:

- a) pinalaki
- b) nagkalat
- c) nagsisidami

7. Ecclesiastes 12:13 — Ikaw ay matakot sa Dios, at sundin mo ang kaniyang mga utos; sapagka't ito ay:

- a) ang pasimula ng kaalaman
- b) ang buong katungkulan ng tao
- c) ang konklusyon ng matalino

SUSI SA SAGOT: 1-c, 2-a, 3-b, 4-c, 5-a, 6-c, 7-b

PAANO SUMASANGA ANG PAG-AARAL NA ITO

KUNG PAANO NAGTATAGPO ANG MGA SIMULA: SINASABI NG KAWIKAAN 1:7 NA ANG PAGKATAKOT SA PANGINOON AY PASIMULA NG KAALAMAN, AT SINASABI NAMAN NG KAWIKAAN 9:10 NA ITO ANG PASIMULA NG KARUNUNGAN — IHANAY ANG DALAWANG PASIMULA AT SIYASATIN ANG PAGKAKAIBA.

KUNG PAANO ANG ISANG BUONG KABANATA AY HUMUHUKAY TUNGKOL DITO: ANG JOB 28 AY NAGTATANONG KUNG SAAN MASUSUMPUNGAN ANG KARUNUNGAN, AT NAGTATAPOS, ANG PAGKATAKOT SA PANGINOON, IYAN AY KARUNUNGAN (JOB 28:28).

→ KUNG PAANO NAKATAGO NGAYON ANG KAYAMANAN: HANAPIN SIYA NA GAYA NG PAGHAHANAP SA MGA KAYAMANANG NAKATAGO (PROV. 2:4) AY UMAAKAY TUNGO SA KANIYA NA KINATATAGUAN NG LAHAT NG KAYAMANAN NG KARUNUNGAN AT KAALAMAN (COL. 2:3).

KUNG PAANO NAMAMALAGI ANG ESPIRITU SA SANGA: ANG ESPIRITU NG KARUNUNGAN AY MAMAMALAGI SA KANIYA (ISA. 11:2) — HANAPIN SIYA NA KINARARAPATAN NG ESPIRITU NG KARUNUNGAN.

→ PAANO MAKUKUHA KUNG KULANG DITO: KUNG NAGKUKULANG NG KARUNUNGAN ANG SINUMAN SA INYO, HUMINGI SIYA SA DIOS, NA NAGBIBIGAY NG MALAYANG LOOB SA LAHAT NG TAO, AT HINDI NANUNUMBAT (SANTIAGO 1:5).

SOURCES & CREDITS

Scripture: Ang Dating Biblia (Public Domain) — a redistributable edition, looked up exactly and never machine-translated.

Alternate chapter/verse numbering reconciled with STEP Bible TVTMS (CC BY 4.0).

Strong's numbering & original-language data: OpenScriptures Hebrew Bible (CC BY 4.0); STEP Bible.org — TAHOT/TAGNT/TBESH/TBESG (CC BY 4.0); Robinson-Pierpont Byzantine Majority Text (Public Domain); Strong's dictionary, 1890 (Public Domain).

Typography: Google Noto fonts (SIL Open Font License 1.1).

© SEE MORE JESUS · wanttoseemore.com — shared under Creative Commons Attribution 4.0 (CC BY 4.0).